
PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD, 09.09.14

Yn bresennol: Y Cynghorydd Lesley Day (Cadeirydd);
Y Cynghorydd Anne Lloyd Jones (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr: Tom Ellis, Jean Forsyth, Selwyn Griffiths, Annwen Hughes a Jason Humphreys.

Swyddogion: Geraint George (Pennaeth Strategol a Gwella / Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd), Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Vera Jones (Rheolwr Aelodau – Gwasanaeth Democrataidd), Huw Ynyr (Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth a Thrawsnewid) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Anwen Davies, Gweno Glyn, Dilwyn Morgan, Michael Sol Owen, Mair Rowlands a Mandy Williams-Davies.

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 3 Mehefin, 2014 fel rhai cywir.

3. YMGYSYLLTU GYDAG AELODAU

Cyflwynodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar drafodaethau diweddar a chynigion pellach sy'n cael eu datblygu ar wella ymgysylltu gydag aelodau.

Yn ystod y drafodaeth:-

- Nodwyd diffyg mewn cyswllt ag aelodau lleol am ddatblygiadau o fewn eu ward.
- Nodwyd nad oedd cynghorwyr bob amser yn gwybod â pha swyddog i gysylltu ar wahanol faterion.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad a cheisio adroddiad yn ôl ar gynlluniau gweithredu i wella.

4. AMRYWIAETH

Cyflwynodd y Cadeirydd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar y canfyddiadau a'r cynigion diweddar ynglŷn â gwella amrywiaeth mewn Llywodraeth Leol.

Yn ystod y drafodaeth:-

- Nodwyd pryder am wthio hyn yn rhy bell. Mewn ymateb, nodwyd nad oedd yna fwriad i wneud hynny, ond yn hytrach i fynd at yr ysgolion, ayb, er mwyn hyrwyddo gwaith a rôl cynghorwyr yn egnïol.

- Mynegwyd gwrthwynebiad i'r syniad o sefydlu Fforwm Merched gan fod pob un o'r aelodau yn gwasanaethu ar y Cyngor fel person, yn hytrach nag fel dyn neu ddynes.
- Croesawyd y bwriad i geisio cael pobl ifanc yn yr ysgolion i ddeall y drefn ddemocrataidd. O ran y cyfeiriad penodol yn yr adroddiad at ymgysylltu â Blynnyddoedd 12 a 13 mewn ysgolion uwchradd, nodwyd y byddai'n rhaid ymestyn hynny i gynnwys Coleg Meirion Dwyfor yn ogystal.
- Pwysleisiwyd pwysigrwydd sicrhau bod unrhyw waith a gyflawnir yn y maes yma'n cael ei fesur.

PENDERFYNWYD

- (a) **Sefydlu Is-grŵp Democratiaeth o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd dan arweiniad y Cadeirydd, gyda'r aelodaeth i gynnwys y Pencampwr Anableddau, y Cynghorydd Peter Read a'r Pencampwr Plant a Phobl Ifanc, y Cynghorydd Mair Rowlands, ynghyd â'r Cynghorwyr Anne Lloyd Jones a Sion Jones, gan hefyd gysylltu â gweddill aelodau'r pwyllgor hwn i'w gwahodd i gymryd sedd ar yr is-grŵp.**
- (b) **Ceisio cynnal cyfarfodydd yr is-grŵp drwy gyfrwng fideo gynadledda.**

5. MYNYCHU O BELL

Cyflwynodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiyny Corfforaethol adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd yn ceisio barn y pwyllgor ar newidiadau i'r Cyfansoddiad i geisio delio â chymhlethdodau posib' gyda mynychu pwyllgorau o bell.

Trafodwyd amrywiol gymalau'r drafft o Reol Gweithdrefn.

Mewn ymateb i bryder am golli cysylltiad o bell, pwysleisiwyd mai mater i'r Cadeirydd oedd rheoli'r cyfarfod a bod rhaid derbyn bod yna elfen o risg, er bod y ddarpariaeth yn llawer cryfach erbyn hyn.

PENDERFYNWYD mynegi'r sylwadau canlynol ar y drafft o Reol Gweithdrefn i'r Cyngor fel y gellir ei brosesu i'w gynnwys, maes o law, yng Nghyfansoddiad y Cyngor:-

- **4.17.1** - Cytuno y dylid darparu fideo-gynadledda yn swyddfeydd y Cyngor yn Nolgellau a Phwllheli ac yn Siambr Dafydd Orwig a Siambr Hywel Dda yng Nghaernarfon i ganiatáu i aelodau ymuno â phwyllgorau o bell.
- **4.17.2** - Y dylid rhestru'r pwyllgorau craffu, y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd a'r Pwyllgor Iaith fel yr unig rai sy'n gymwys i gael presenoldeb o bell ynddynt, gan nad ydynt yn gwneud penderfyniadau gweithredol.
- **4.17.3** – Y dylai aelod sy'n dymuno ymuno o bell mewn pwyllgor roi o leiaf 4 diwrnod o rybudd i'r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd. Dylid cynnwys nodyn ar flaen y rhaglen yn cyfarwyddo'r aelodau i gysylltu â'r Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu os ydynt yn dymuno ymuno o bell, gan hefyd gynnwys yr un cyfarwyddyd yn yr e-bost i aelodau sy'n cynnwys y linc i'r rhaglen.
- **4.17.4** – Ni chredir bod angen y rheol hon. Mae cael y rheol hon a rheol **4.17.5** (sy'n statudol) yn cymhlethu gweinyddiaeth y pwyllgor heb ychwanegu fawr ar ei reolaeth.
- **4.17.5** – Y dylai nifer yr aelodau sy'n mynychu yn yr ystafell lle cynhelir y cyfarfod fod yn 30% o'r holl aelodau sy'n mynychu'r cyfarfod (boed yn yr ystafell gyfarfod neu'n ymuno o bell).

- **4.17.6 – Os yw'r cysylltiad yn cael ei golli, mater i'r Cadeirydd yw penderfynu a ddylid gohirio'r cyfarfod ai peidio, ond er cwртеisi, dylai wneud bob ymdrech i gysylltu â'r aelodau sydd ym Mhwllheli a Dolgellau i'w hysbysu o'i benderfyniad.**

6. GWE-DDARLLEDU

Cyflwynodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch y datblygiadau gwe-ddarllledu ac yn ceisio sylwadau'r pwyllgor.

Yn ystod y drafodaeth:-

- Pwysleisiwyd pwysigrwydd rhoi cyhoeddusrwydd i'r gwe-ddarllledu.
- Awgrymwyd y byddai'n fuddiol gwe-ddarllledu cyfarfodydd y Cabinet gan mai hwy sy'n gwneud y penderfyniadau gweithredol.
- Gofynnwyd i'r Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth a Thrawsnewid holi faint o 'hits' mae cofnodion pwyllgorau yn gael ar wefan y Cyngor.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

7. GWEFANNAU I GYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Cyflwynodd y Rheolwr Aelodau – Gwasanaeth Democritaidd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd yn rhoi diweddariad o'r cynllun i gefnogi cynghorau tref a chymuned i ddatblygu gwefannau.

Ymhelaethodd yr Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth a Thrawsnewid ar Opsiwn 2, sef cydweithio â chynghorau tref a chymuned eraill yn y sir i sefydlu gwefan ar y cyd.

Yn ystod y drafodaeth:-

- Mynegwyd pryder y byddai'n ddud i'r cynghorau bychain gynnal y gwefannau yn barhaus.
- Awgrymwyd y byddai'n well i'r cynghorau sefydlu gwefan ar y cyd.

PENDERFYNWYD parhau i gefnogi'r gwaith o hwyluso datblygiad sefydlu gwefannau i gynghorau tref a chymuned yn ystod 2014/15.

8. ADRODDIADAU BLYNYDDOL AELODAU ETHOLEDIG

Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd ei adroddiad yn rhoi diweddariad ar sefyllfa Adroddiadau Blynyddol Aelodau Etholedig ar gyfer 2013/14.

Yn ystod y drafodaeth:-

- Nodwyd bod angen cyfleuster prosesu geiriau ar yr Ipad fel y gallai'r aelodau baratoi eu hadroddiadau blynyddol. Eglurodd yr Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth a Thrawsnewid fod yna amryw o wahanol Apps ar gael ar gyfer ysgrifennu dogfennau, ond nad yr Ipad oedd y teclyn gorau ar gyfer hynny. Ychwanegodd y gellid treialu rhai pecynnau, ond waeth pa mor dda fyddai'r App, byddai'n rhaid darparu hyfforddiant y tu cefn iddo hefyd.
- Nodwyd bod angen trefnu hyfforddiant cyfoes i'r aelodau ar ddefnydd cyffredinol o'r Ipads.

- Awgrymwyd y byddai cynnwys dyddiadur yn Newyddion Gwynedd yn rhoi braslun o wythnos waith nodweddiadol cynghorydd yn ffordd arall o gynyddu ymwybyddiaeth o'r hyn mae cynghorwyr yn ei wneud.
- Pwysleisiwyd pwysigrwydd cael y neges allan hefyd bod adnoddau'n brin.

PENDERFYNWYD

- (a) Gofyn i'r Cadeirydd anfon neges allan drwy Raeadr yn atgoffa'r aelodau i gyflwyno eu hadroddiadau blynyddol cyn diwedd y mis.**
- (b) Treialu rhai pecynnau ar gyfer ysgrifennu dogfennau ar yr Ipads gyda'r aelodau a threfnu hyfforddiant cyfoes i'r aelodau ar ddefnydd cyffredinol o'r Ipads gan ofyn i'r Uwch Reolwr Technoleg Gwybodaeth a Thrawsnewid weithio gyda'r Rheolwr Aelodau – Gwasanaeth Democritaidd i sefydlu amserlen ar gyfer y gwaith.**

9. CYFWELIADAU DATBLYGU PERSONOL

Cyflwynodd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf ar drefniadau'r Cyngor.

Yn ystod y drafodaeth:-

- Awgrymwyd y byddai'n fuddiol gofyn, maes o law, am adborth gan yr 20 aelod fydd wedi derbyn cyfweliad datblygu personol.
- Cyfeiriodd y Cadeirydd at ddwy ddogfen genedlaethol ynglŷn â Fframwaith Cymwyseddau a Strategaeth Datblygu Cynghorwyr gan nodi ei bod yn awyddus i gael sylwadau'r pwyllgor arnynt gan y byddai'n cynrychioli'r Cyngor mewn cyfarfod i drafod y materion hyn ar 16 Medi.

PENDERFYNWYD

- (a) Cyflwyno adroddiad i gyfarfod Mawrth o'r pwyllgor hwn ar ymateb yr 20 aelod i'r cyfweliadau datblygu personol a sut mae'r profiad wedi dylanwadu ar eu gwaith yn dilyn hynny.**
- (b) Cylchredeg y dogfennau cenedlaethol ar ddatblygu cynghorwyr i holl aelodau'r pwyllgor gan ofyn iddynt gyflwyno unrhyw sylwadau yn uniongyrchol i sylw'r Cadeirydd drwy e-bost.**

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am 11.55am.